

Warszawa, 12-01-2026 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

VII.053.1.2026.CW

**Pani
Iwona Kowalska**

Szanowna Pani,

w odpowiedzi na Pani petycję z dnia 27 grudnia 2025 roku –
działając na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870) – pragnę zawiadomić Panią o sposobie jej rozpatrzenia, prosząc o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity, Dz. U. z 2024 r. poz. 1264 ze zm.) podjęcie czynności przez Rzecznika następuje: 1) na wniosek obywateli lub ich organizacji; 2) na wniosek organów samorządów; 2a) na wniosek Rzecznika Praw Dziecka; 2b) na wniosek Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców; 3) z własnej inicjatywy. Tak więc złożenie wniosku indywidualnego stanowi tylko jeden z kilku trybów inicjowania czynności Rzecznika, a ustawa o Rzeczniku realizuje nie tylko zasadę skargowości, ale także oficjalności postępowania.

W kontekście powyższego pragnę zwrócić uwagę na dane statystyczne odnoszące się do podejmowania spraw przez Rzecznika z urzędu. W roku 2024 na 12 159 podjętych spraw 395 podjęto z inicjatywy Rzecznika. Dla porównania w 2021 roku było to 541 spraw, w 2022 r. 465, a w 2023 r. 480¹. Według wstępnych statystyk w 2025 roku Rzecznik podjął natomiast z urzędu 367 spraw.

Ponadto wniosek do Rzecznika jest czynnością w wysokim stopniu odformalizowaną (zob. art. 10 ustawy). W praktyce więc część spraw, które chociaż ujmowane są jako sprawy wnioskowe, podejmowana jest na podstawie bardzo lakonicznych pism o charakterze sygnalizującym, a podjęcie takiej sprawy wymaga ze strony Rzecznika aktywnego podejścia w celu samodzielnego uzupełnienia materiału pozwalającego na jej analizę, podobnie jak ma to miejsce w przypadku podjęcia sprawy z urzędu na podstawie informacji z innych niż wnioski źródeł informacji

W kontekście przyjmowanych przez Panią w petycji założeń, należy także wziąć pod uwagę fakt, że bardzo duża część działań Rzecznika nie jest publikowana w Biuletynie Informacji Publicznej i podawana do publicznej wiadomości z uwagi na ochronę prywatności wnioskodawców i innych podmiotów. Charakter działania Rzecznika pozostaje w takich sprawach niewidoczny dla osób innych niż bezpośrednio z nią związane.

Natomiast istotną część działalności Rzecznika stanowi opiniowanie projektów aktów prawnych zarówno z urzędu, jak i w ramach uzgodnień i konsultacji na podstawie informacji przekazywanych Rzecznikowi przez właściwe ministerstwa. W roku 2025

¹ Informacja o działalności Rzecznika Praw Obywatelskich oraz o stanie przestrzegania wolności i praw człowieka i obywatela w roku 2024, BIULETYN RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH 2025 nr 2, Warszawa 2025.

<https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/2025-09/Informacja%20Roczna%202024%20-%20wersja%20interaktywna.pdf> (dostęp: 02/01/2025).

Rzecznik przedstawił ponad 60 takich opinii². W 2024 roku Rzecznik skierował ponadto 144 wystąpienia w trybie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy o RPO, czyli w ramach tzw. pośredniej inicjatywy ustawodawczej (wniosek Rzecznika do właściwego organu o podjęcie inicjatywy ustawodawczej bądź o wydanie lub zmianę innych aktów prawnych w sprawach dotyczących wolności i praw człowieka i obywatela).

Ogólny postulat działania przez Rzecznika z urzędu w wymagających tego sprawach jest zasadny i – jak wskazano powyżej – jest realizowany. Pragnę zwrócić przy tym uwagę na dużą ilość spraw kierowanych do Rzecznika (26 975 nowych spraw w roku 2024), z których każda poddawana jest analizie. Wnioski te stanowią istotne źródło informacji dla Rzecznika o występujących naruszeniach oraz ryzykach naruszenia konstytucyjnych praw i wolności. Wielokrotnie indywidualne wnioski stają się podstawą do tzw. wystąpień generalnych, a więc rekomendacji Rzecznika o charakterze systemowym, wykraczających poza ramy indywidualnej sprawy (500 takich wystąpień w 2024 roku³).

Z poważaniem

Cezary Węgliński

p.o. Naczelnika Wydziału

/-wydano i podpisano elektronicznie/

² Opinie dostępne na stronie internetowej BIP BRPO w zakładce „Uwagi RPO do zmian prawa”, <https://bip.brpo.gov.pl/pl/kategoria-prawna/uwagi-rpo-do-zmian-prawa> (dostęp: 02/01/2025).

³ Zob. przypis nr 1.